

Húsvét 2. napja

► Lk 24,13–35

Helyreállt istenkép – közösség – küldetés

Az ünnep jellege

Húsvéthétfő. Ez a második ünnepnap a feltámadt Krisztussal való találkozásról, Krisztus feltámadásának bizonyosságairól szól az emmausi tanítványok ősi evangéliumában (Lk 24,13–35); epistolájában pedig Péter apostol bizonyágtévesztésében hangzik a váltságművet megkoronázó feltámadás prédikálása mint a húsvéti evangélium diadalmas hódításra indulása (ApCsel 10,34–43). Az evangéliumból idekiváncokozik Jn 20,10–18; az első találkozás a feltámadt Krisztussal, aki elsőnek Mária Magdolnát részesítette a feltámadás örömeiben. Epistolai textusként 1Pt 1,18–23-at említjük; Krisztus feltámadása új életet teremt, és élő reménységgel ajándékozza meg az új életre születetteket (JÁNOSSY 2008, 34. o.).

Amit a textusról tudni kell

„Látásukat valami akadályozta, és nem ismerték fel őt.” / „Szemüket visszatartotta valami attól, hogy megismerjék...” / „Gátoltatott a szemük...” (16. vers)

A feltámadott Urat más történetek szerint sem magától értetődő felismerni, amikor megjelenik tanítványai között. Előbb tennie vagy szólania kell valamit ahhoz, hogy követői valóban felismerjék (Jn 20,11–18; 24–29; Jn 21,1–14). Elképzelhető, hogy a két tanítvány gyászja a jeruzsálemi események miatt valóban gátolhatja a történések és a feltámadott Jézus megjelenésének helyes értelmezését (PRÓHLE 1991, 362. o.).

A két tanítvány értelmezni szeretné az eseményeket, beszélgetnek, vitatkoznak arról, ami történt. Jézus elmegy velük „erre az útra” is, de ahelyett, hogy egyszerűen bemutatkozna, az Írásokra hivatkozik: „És Mózesről meg valamennyi prófétáról

kezdvé elmagyarázta nekik mindazt, ami az Írásokban róla szólt.” (27. vers) Tette önértelmezés és üzenet. Nem egyik vagy másik próféciaát vonatkoztatja önmagára (Lk 4,17kk; Lk 11,29kk; Lk 20,41kk), hanem a teljes Írást tekinti küldetése „előtörténetének”. Benne Isten kijelentése jelenik meg a legmélyebb és legmagasabb szinten, megadva kereszthalálának és feltámadásának helyes értelmezését.

A két Jeruzsálemben visszatérő tanítvány mondanivalója a többieknek: Jézus írásmagyarázata útközben és a kenyér megtörése otthonukban. „És amikor asztalhoz telepedett velük, vette a kenyeret, megáldotta, megtörte, és nekik adta.” (30. vers) Nem véletlen a szöveg hasonlósága az utolsó vacsorán elhangzott mondattal (Lk 22,19). Folytatását – „ez az én testem, amely tiérettetek adatik: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre” – hitelesíti, hogy a Feltámadott megismétli korábbi cselekedetét. Az utolsó vacsora az emmausi vacsorán lesz igazán úrvacsorává, amelyen a tanítványok valószínűleg megélik a Feltámadottal való közösséget. Az elbeszélés három fő pontja a gyülekezeti istentisztelet három fő vonására emlékeztet. Ezek: az Írás olvasása, amely Jézusról tesz bizonyosságot, és helyreigazítja tévedéseinket; az úrvacsora, amely közösség a Feltámadottal és felkészülés a további szolgálatra; és a testvérek találkozása, amellyel egymás hitét erősítik. Mindhármat összefoglalja az a tény, hogy valóban feltámadt az Úr, és él.

A perikópa megértése

A közösségek számára üzenet, hogy a Feltámadott legelső megjelenéseinek nem a szűk tanítványi kör a tanúja. A sírhoz az asszonyok men-

nek hajnalban. Aznap útra kel két tanítvány a tágabb körből, akiket a Feltámadott elkísér, az Írást tanítja nekik, úrvacsorai közösségben részesíti őket. Találkozásukban lényeges a személyes átélés és a Feltámadott önértelmezése. A két tanítvány szomorú beszélgetése, Jézusnak mondott állásfoglalása kifejezi, hogy a jeruzsálemi események súlyos csalódást jelentettek számukra, akik bíztak a jézusi hatalomátvételben. Hiába a messiási jelek, a kereszthalál és a feltámadás előzetes meghirdetése Jézus részéről; mesterük kivégzésének egész személyiséget felkavaró eseménye olyan erős, hogy az asszonyok híradása az üres sírról sem segít újraértelmezni a történeteket. Nagy jelentőségű a későbbi keresztények számára is, ahogy a feltámadott Úr értelmezi önmagát. Benne van Isten önkijelentésének örök mentő, szabadító szándéka az ember számára a bűn és halál rabságából. A megváltás krisztusi csúcspontjának lényegi előzménye a teljes Írás kijelentése, folytatása a Szentlélek kitöltésének megtapasztalhatósága. A Szentháromság Isten cselekvésének dinamikája mutatkozik. A Feltámadottal való találkozások történetei meghatározták az ősegyház hitvallásosságát (vö. 1Kor 15,14) (BODÓ 2009, 167–168. o.).

Igehirdetés vázlat

„Pedig mi azt hittük...”

Mi zajlik az emmausi tanítványokban? Történek bennünk is hasonló folyamatok? Valamit gondolnak Istenről, Jézusról. Valamit vártak tőle, reménykedtek, hittek. Nem úgy történt. Lelkileg befelé tekintenek, választ keresve. Próbálják megérteni a történéseket, de képtelenek rá. Mi az oka annak, hogy az ember ilyen hitkrízisbe juthat, hogy nem látja, Isten hogy lehet jó, ha közben az életünkben, körülöttünk ilyen dolgok történnek? Istenképünk nem olyan, amilyennek lennie kell, hanem más. Jézus csatlakozik hozzájuk, kérdegeti, hallgatja őket. Arról beszélnek neki, hogy

megismertek valakit, aki hatalmas volt, aki csodákat tudott véghez vinni, érdemes volt követni, de meghalt, „*pedig mi azt hittük, hogy ő fogja megváltani Izráelt*”. Elmesélik a történeteket, és ezt mondják: „*De hát ennek már harmadik napja.*” Közben azt olvassuk az evangéliumban, hogy Jézus többször jelentette be előre szenvedéseit, halálát, harmadnapon való feltámadását, készítve őket. Pedig meg van írva az Ószövetségben, hogy a Messiás szenvedni fog, hogy az ő sebei által gyógyulunk meg. Kulcspont: „...*pedig mi azt hittük...*” Bizunk Istenben. Reménykedünk, hogy úgy történik, ahogy eltervezzük, úgy tesz, ahogy elképzeljük. Sorolhatnánk itt mindazt, amiről „*azt hisszük, hogy...*” Amikor nem úgy alakul, csüggedés, lázadás, eltávolodás, értetlenség lesz úrrá rajtunk. Vannak feltételezéseink Istenről, de ha azt látjuk, hogy nem azoknak megfelelően alakulnak életünk eseményei, akkor elkezdünk kételkedni, bizalmatlanná válni, befelé fordulni, elszigetelődni.

Miből fakad ez? Jézus így válaszol: „*Ó, ti balgák, milyen rest a szívetek! Hát nem olvastátok? Hát nem ennek kellett megtörténnie a Messiással?*” (25. vers) Amilyen istenképünk van, olyan lesz az életünk. Amilyen Istenben hiszünk, az formálni fogja életünket, döntéseinket. Az élő, Feltámadott Jézus Krisztus ilyen Isten, ilyen Úr. Milyen a mi istenképünk, hitünk, szívünk? Engedjük, hogy Isten Szentlelke és igéje formálja istenképünket, vagy mi is rest szívűek vagyunk az olvasására, hogy megtudjuk, milyen ő? Isten élő, valódi, dinamikus, rendelkezhet az életünkkel, erőforrásainkkal. Az Írásra vagy a magunk vágyaira alapozzuk istenképünket? Isten kijelentése az Isten maga.

Istenkép és az Írások Krisztusa

Hogyan kerül az ember élő kapcsolatba, hogyan formálódik helyes istenképünk, amelyet nem mi állítunk össze, nem a mi elképzeléseinkből nő ki? Ezután Jézus tanítja őket, elmagyarázza nekik az Írásokat. Végül betér hozzájuk, és

asztalközösségben van velük. Ott megtörténik a csoda. Megnyílnak a tanítványok szemei. Megismerik és felismerik az Úr Jézus Krisztust. Vele élő kapcsolatba kerülnek, az élő Úrral élő kapcsolatba. Mire indítja őket ez az élő kapcsolat? „*Nem gerjedezt/hevült-e a szívünk hallgatva őt?*” (32. vers) Vajon nem mozdított-e meg bennünket belülről az Isten igéje, szava? A tanítványoknak volt valamilyen elképzelésük arról, hogy milyen az Isten Messiása, és csalódtak. Majd eljött Jézus, és megnyitotta a szemüket arra, hogy felismerjék, hogy ő valójában kicsoda és milyen. Akkor megelevenedtek, bizonyosságra jutottak, megteltek örömmel, tenni vágyással, elindultak a szolgálatban. Engedjük, hogy az ige váljon a bennünket változtató és formáló erővé! Isten benne jelenti ki magát. Szentlelke által Isten az írott igét életünket formáló erővé teszi. Az Istennel való élő közösségnek egyik egyértelmű velejárója az, hogy ezt a jó hírt tovább kell adnunk másnak, mozdulnunk kell a másik ember felé. Az Úr Jézus Krisztus erre az életre hív. Az énközpontú élet megváltozik, lépni és tenni vágyik a másik emberért. Övé a hatalom, hogy megnyissa a szemünket arra, hogy valóságosan milyen ő. Istenképünk Isten megismerésével változik. Amikor Isten megmutatja magát, amikor az Úr Jézus Krisztus valóban felfedi magát előttünk, és személyes találkozásban megismerhetjük, akkor ott a csüggedésből öröm lesz, a fáradtságból erő és a kételkedésből győzedelmes húsvéti hit.

Közösségben, küldetésben

Ma újra szól, hív a vele és egymással való közösségbe is, asztalközösségbe is, hogy megnyissa a szemünket és szívünket arra, hogy milyen hatalmas Úr ő. Van hatalma az életünk apró és nagy dolgai fölött is. Van hatalma bennünket megváltoztatni a kicsinyességünkéből, önzésünkéből, de meggyógyítani a lelki sebeinkből is, amelyeket mások vagy a saját bűneink okoztak. Megerősíteni a csalódott, elcsigázott,

elerőtlenedett embert is. Legyünk vele együtt szövetségben és közösségben az ő vére és ereje által! Hadd formáljon bennünket napról napra, hogy kiábrázolhassuk őt teljes dicsőségében egészen addig, amíg színről színre maga elé nem állít minket.

További javaslatok az istentisztelethez

Lekció

ApCsel 10,34–43

Énekek

EKE 373

EÉ 218; 221

Imádság

„Az ünnep után is jössz-e velem? Mert én messzebb megyek, mint Emmaus, messzebb, mint menni akartam. Messzebbre tőled, Mesterem, messzebbre, honnét még van visszaút nekem. De ha te jössz, s magadat velem megismerteted, megállok, visszafordulok, s megyek, akárhová hívsz, megyek veled. Ámen.” (Hajdú Zoltán Levente: *Túl Emmauson*)

Illusztráció

GONDOLATOK

„...mivel Krisztus azonosságot vállalt az áldozatokkal, és mivel a vétkek terhét magára vállalta, a passió emléke a halálból új életre való feltámadást vetíti előre áldozatok és bántalmazók számára egyaránt. Mivel azonban saját testében, a kereszten ki is békítette őket egymással, a passió emléke az egykori halálos ellenségek egymással békét kötött közösségének létrejöttét is előre vetíti. Az úrvacsora szentségében pontosan ezt az új közösséget ünnepeljük. A központi eleme az isteni szolidaritás minden emberrel, valamint

az ember megbékélése az Istennel. Az Istennel való megbékéléstől azonban elválaszthatatlan az emberekkel való megbékélés. Az úrvacsora során úgy emlékezünk meg egymásról, mint akik megbékéltek Istennel és egymással. Ellenségeskedéssel elcsúfított múltunk helyét szeretettel teli jövő vette át. Krisztus passiójára emlékezve úgy emlékezünk meg magunkról, amilyené leszünk: a szeretet közösségének tagjaiként, bántalmazók és elkövetők együtt. A passió emlékezete reményteljes emlékezet, mivel számít az elszenvedett sérelmekből, a gonosz uralmából való szabadulásra és a bűnösök és áldozatok (vagyis olyan emberek, akik okoztak is meg el is szenvedtek sérelmeket) közötti megbékélésre. A nappali sötétségbe borult nagypénteket, bűneinket, szenvedéseinket és ellenségeskedéseinket le fogja győzni a húsvéti reggel világos-

sága, amikor majd örvendezünk egymás és Isten jelenlétében.”

Miroslav Volf (1956–) horvát protestáns teológus és közéleti író (2016, 129–130. o.)

Felhasznált irodalom

- BODÓ Sára 2009. Emmaus felé Krisztushoz érkezni. Lk 24,13–35. *Igazság és Élet*, 2009/2. 166–174. o.
- HAJDÚ Zoltán Levente 2016. *Nem a felhők fölött. Imádságok*. Kálvin Kiadó, Budapest.
- JÁNOSSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása*. Fraternitás, Veszprém.
- PRŐHLE Károly 1991. *Lukács evangéliuma*. Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály, Budapest.
- VOLF, Miroslav 2016. *Emlékeink gyógyulása. Hogyan emlékezhetünk helyesen elszenvedett sérelmeinkre?* Harmat Kiadó, Budapest.

■ VÁRALJAINÉ MELIS ORSOLYA